

CODZIENNIK FDR

NR 3 (5)/2021

MARZEC 2021

Drodzy Mieszkańcy Śródmieścia.

Nastała wiosna!

Wszystko budzi się do życia, a co za tym idzie, zbliża się także Wielkanoc, czyli czas absolutnie wyjątkowy. Zachęcamy więc do zapoznania się z nowym numerem Codziennika FDR poświęconego właśnie tematyce Świąt Wielkanocnych. Oczywiście nie zabraknie także stałych elementów rozrywkowych, jak krzyżówka czy łamigłówki.

Pozdrawiamy Zespół FDR

INFORMACJE, ŁAMIGŁÓWKI, PRZEPISY I KRZYŻÓWKI. BĘDIEMY TOWARZYSZYĆ CI CODZIENNIE!

W NUMERZE

CZY WIESZ ŻE... ?

- skąd się wzięła Wielkanoc
- ciekawostki o Wielkanocy
- Wielkanoc u naszych sąsiadów

PORADNIK

- zajęć wielkanocny z serwetki

KĄCIK KULINARNY

- mazurek z masą pomarańczowo - jabłkową

CHWILA RELAKSU

- wykreślanka
- sudoku
- krzyżówka
- znajdź różnicę
- labirynt

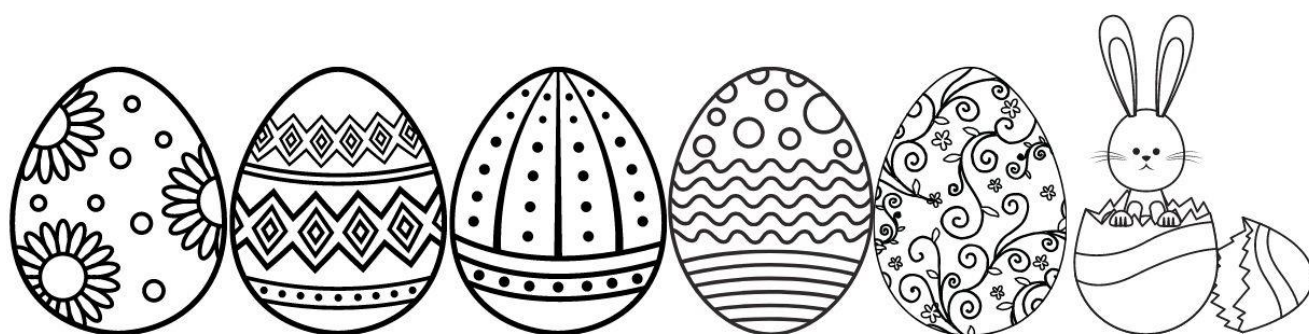

SKĄD SIĘ WZIĘŁA WIELKANOC?

Wielkanoc jest najważniejszym świętem w religii chrześcijańskiej. Podczas Wielkiej Nocy celebrowane są śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa, a obrzędy związane z tym świętem nawiązują ściśle do pory roku, a więc wiosny i jej wczesnego stadium.

Wielkanoc w religii chrześcijańskiej ustalono na pierwszą niedzielę po pierwszej pełni księżyca. Wielkanoc stała się więc świętem ruchomym. Wraz z obchodami wielkanocnymi powiązanych jest wiele zwyczajów ludowych. Kultura ludowa to nośnik dawnych tradycji religijnych i życia codziennego pochodzącego z czasów przedchrześcijańskich. W przypadku Wielkanocy w polskiej tradycji ludowej pojawiają się takie zwyczaje, jak śniadanie wielkanocne, pisanki i Święconka. Ponadto w kręgu wielkanocnych obchodów wspomnieć należy o Śmigusie Dyngusie, który ma rodowód pogański. Co ważne, wszystkie pogańskie obrzędy nawiązywały do okresu wczesnowiosennego, w którym natura budziła się po zimowym śnie. W zasadzie cały okres Wielkiej Nocy, jego rytuały, zwyczajów, a także motywów jakie stale się tam pojawiały nawiązywały do nowej pory roku oraz do cyklu wegetatywnego zgodnego z właściwościami natury.

Wiele tradycji i rytuałów, które pojawiają się podczas Wielkanocy mają rodowód pogański, a w Polsce szczególnie widoczny rodowód słowiański. Ponadto, kiedy według tradycji historycznej na ziemiach polańskich Piastów nastąpiło chrześcijaństwo w II połowie X w., tzn. w 966 roku, pierwszy historyczny władca książę Mieszko I ochrzcił się w jednym z romańskich bazylik w Gnieźnie właśnie na Wielkanoc. Co ciekawe, Mieszko I przyjął chrzest w marcu, bowiem wtedy przypadają święta wielkanocne. Wielkanoc, szczególnie dla historii Polski, ma więc kolosalne znaczenie, bowiem nawiązuje do podstaw wiary, która z kolei doprowadziła do rozbudowy państwa zgodnie ze wzorcami obowiązującymi wtedy w Europie. Pierwsi chrześcijanie zapoznawszy się ze zwyczajami chrzczonych ludów i wiedząc, że dla nich ten okres też był bardzo ważny, przemianowali ich święta na święta chrześcijańskie. Stąd pisanki, święconka, Śmigus Dyngus i zwyczaje związane z ożywieniem natury, tak charakterystyczne obecnie dla Świąt wielkanocnych.

KĄCIK KULINARNY - MAZUREK Z MASĄ POMARAŃCZOWO- JABŁKOWĄ

SKŁADNIKI

Ciasto:

- 70 dag mąki
- 15 dag cukru
- 15 dag masła
- 3 jaja
- $\frac{1}{4}$ szklanki śmietany 18 %

Masa:

- 6 jabłek
- 2 pomarańcze
- sok z połówki cytryny
- 5 dag migdałów
- cukier do smaku

Do dekoracji:

- 4-6 plastrów kandyzowanych pomarańczy
- 5 dag płatków migdałowych

PRZYGOTOWANIE

- Z mąki, cukru, masła, jaj, śmietany zagnieć ciasto. Dobrze je wyrób.
- Odetnij jedną czwartą, pozostałą część rozwałkuj na grubość około 2 cm. Przełóż na posmarowaną tłuszczem blachę.
- Z odciętego kawałka ciasta uformuj wałeczek, udekoruj nim brzeg mazurka.
- Ciasto wstaw do gorącego piekarnika, piecz na złoty kolor. (ok. 10-12 min. w temp. 190°C).
- Jabłka i pomarańcze obierz, poszatkuj. Wrzuć do garnka, dolej odrobinę wody i cukier. Często mieszając, zagotuj. Dodaj sok z cytryny, drobno posiekane migdały bez skórki.
- Ciasto wyjmij z piekarnika, posmaruj przygotowaną masą. Odstaw, by przestygło. Mazurek udekoruj kandyzowanymi pomarańczami i płatkami migdałowymi.

SMACZNEGO!

CIEKAWOSTKI O WIELKANOCY

Wielkanoc jest nie tylko najważniejszym i najstarszym świętem w chrześcijańskiej kulturze. Oto kilka podstawowych ciekawostek o tych świętach:

Od czego zależy data Wielkanocy?

Według tradycji, zaczyna się już w Wielką Sobotę, tuż po zachodzie słońca. Data Wielkanocy wyznaczana jest na podstawie faz księżyca. Wypada zawsze w pierwszą niedzielę po wiosennej pełni księżyca.

Najcenniejsze jajka na świecie

Jajka Fabergé, inaczej jajka carskie, to zdecydowanie najsłynniejsze i najcenniejsze pisanki na świecie. Te dzieła sztuki złotniczej wykonywano w pracowni jubilera Petera Carla Fabergé z najdroższych materiałów – złota, srebra, kości słoniowej, masy perłowej i kamieni szlachetnych. Pierwsze cenne jajko powstało w 1884 roku, gdy car Aleksander III zlecił jego wykonanie jako prezent dla cesarzowej Marii Fiodrowej. W środku bogato zdobionego jajka kryła się niespodzianka – drugie jajko, a w nim złota kura i korona. Moda na jajka Fabergé trwa nadal, ale to te z czasów carskich mają niebywałą wartość.

Dlaczego na Wielkanoc malujemy jajka?

Zwyczaj malowania jaj i wydmuszek wywodzi się ze starosłowiańskich obrzędów. Najstarsze polskie pisanki z X wieku znaleziono na wyspie Ostrówek. Farbowano je wtedy na brunatny lub brunatno-czerwony kolor, który uzyskiwano z łupinek cebuli lub ochry. Według jednej z przypowieści, gdy uradowana po zmartwychwstaniu Jezusa Maria Magdalena wróciła do domu, zauważyła, że wszystkie jajka stały się czerwone. Wydarzenie to sprawiło, że czerwony kolor zaczął symbolizować Zmartwychwstanie.

Dlaczego wielkanocna „baba”?

Zwyczaj pieczenia bab przywędrował do nas z Litwy i Białorusi. Ciasto o stożkowym kształcie zawdzięcza swoją nazwę podobieństwu do kolistych spódnic, ubieranych od święta przez starsze kobiety na wsiach. Wypiek takiej drożdżowej baby wcale nie należy do najłatwiejszych, bowiem ciasto lubi opaść. Dawniej, gdy gospodynie zaczynały wielkie wypiekanie babek wielkanocnych, zamykały kuchnię na klucz, by nikt obcy nie mógł zaszkodzić wypiekowi, a w kuchni mówiono szeptem, dopóki ciasto nie ostygło całkowicie.

Czego symbolem jest zajac wielkanocny?

Wszędobyłski wielkanocny króliczek wywodzi się z tradycji germańskiej. Symbolizuje nowe życie – odradzającą się ziemię i nadchodzącą wiosnę. Niemieccy cukiernicy jako pierwsi w 1800 roku wprowadzili do świątecznego menu jadalne, słodkie zajaczki wykonane z ciasta lub cukru.

Niedziela Palmowa

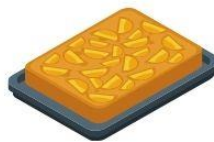
Ludowa tradycja głosi, że poświęcona palma zapewnia zdrowie i szczęście całej rodzinie, dlatego zachowywano pobłogosławione palemki, by chroniły domowe ognisko przez cały rok. Dekorowano nimi domy, by odganiały wszelkie nieszczęścia. Po poświęcaniu palm, delikatnie bito nimi domowników „na szczęście”.

Wielkanocna święconka

W Wielką Sobotę wyruszamy z wiklinowym koszykiem do kościoła, by poświęcić znajdujące się w nim pokarmy. Zgodnie z tradycją, w koszyczku powinno znaleźć się 7 pokarmów o symbolicznym znaczeniu: jajko, chleb, sól, wędlna, masło, chrzan oraz kawałek ciasta. Zwyczaj dzielenia się jajkiem przy świątecznym śniadaniu ma podobne znaczenie do dzielenia się opłatkiem w czasie wigilijnej wieczerzy.

Dlaczego na Wielkanoc jemy mazurki?

Mazurek to wyjątkowo słodkie ciasto, pieczone zazwyczaj na kruchym cieście i bogato zdobione przeróżnymi bakaliami. Ciasto zwiemy do dzisiaj „mazurkiem”, bo jego wypiekiem jako pierwsze zajęły się kobiety mieszkające na Mazowszu. Słodkie ciasto ma być nagrodą po trwającym 40 dni Wielkim Poście.

Konkurs na najwyższą palmę

Co roku, z okazji Świąt Wielkanocnych, w Lipnicy Murowanej organizowany jest konkurs na najwyższą palmę. W każdą Niedzielę Palmową prezentowane są własnoręcznie zrobione palmy, które mają być nie tylko pięknie udekorowane, ale muszą być jak najwyższe! Obecny rekord lipnickiej palmy to aż 36,04 metrów wysokości!

Muzeum pisanek z całego świata

Jedna z największych kolekcji pisanek w Europie znajduje się w polskim Muzeum Pisanek w Ciechanowcu. Zebrano tutaj ponad 2000 różnorodnych jajek z całego świata!

Śmigus i dyngus, czyli dawny Lany Poniedziałek

Śmigus-dyngus to dzisiaj jedna nazwa określająca Lany Poniedziałek. Zanim doszło do połączenia, śmigus i dyngus były osobnymi zwyczajami wielkanocnymi. Śmigus polegał na smaganiu palemkami lub wierzbowymi gałązkami po nogach. Z kolei dyngusem zwano zwyczaj polegający na oblewaniu wodą tych osób, które nie podarowały komuś kolorowej pisanki. Oba obchodzone w Poniedziałek Wielkanocny, z czasem połączyły się w jeden.

WIELKANOC U NASZYCH SĄSIADÓW

CZECHY

W Czechach tradycja świąt Wielkanocnych to przede wszystkim tradycja pisanek, judaszy (ciastka z drożdżowego ciasta, które podaje się je z miodem), drewnianych figurek oraz różg. W Niedzielę Palmową nie święci się palm tylko bazy. Domy często przyozdobione są kolorowymi pisankami, figurkami z drewna w kształcie gołąbków i baranków oraz drewnianymi kołatkami. Jednym z elementów tradycji są także jarmarki, gdzie można kupić pisanki, słodczyce oraz różnego rodzaju ozdoby, np. pomlázkę, czyli splecioną z wierzbowych witek różgę na Poniedziałek Wielkanocny. W Poniedziałek Wielkanocny chłopcy z różgami ganiają dziewczyny i smagają je po nogach. W zamian dostają pisanki, kolorowe wstążki lub coś do jedzenia.

ROSJA

W Rosji Wielkanoc to czas radosny, związany z początkiem wiosny, spędzonym w spokojnej, rodzinnej atmosferze. Zgodnie z przyjętym w Cerkwi kalendarzem juliańskim, święto to obchodzi się nieco później niż u katolików. Tradycją prawosławną jest przede wszystkim odbycie 40 dniowego postu. Bardzo ważnym elementem tradycji jest barwienie jaj na kolor czerwony, który symbolizuje krew Chrystusa. W Wielką Sobotę tak samo jak w Polsce święci się pokarmy (jajka – symbol nowego życia, wielkanocne baby i paschę, czyli potrawę z białego sera, utartego z masłem, żółtkami i bakaliami). Podczas składania sobie wielkanocnych życzeń Rosjanie obdarowują się kolorowymi pisankami oraz drobnymi prezentami. Do jedzenia często przygotowuje się dania z ryb oraz ciasto z rodzynekami. Wszystkie serwowane potrawy muszą kojarzyć się z urodzajem.

NIEMCY

Wielki Czwartek w Niemczech nazywany jest Zielonym Czwartkiem, a to dlatego że właśnie tego dnia Niemcy malują jajka na charakterystyczny zielony kolor. Obchody Świąt Wielkanocnych rozpoczynają się w Wielki Piątek. Jest to dzień wolny od pracy, przeznaczony na modlitwę. Częścią tradycji kulinarnej tego dnia jest ryba i jaja w kwaśnym sosie. W Niedzielę Wielkanocną odprawiana jest msza rezurekcyjna, po której następuje uroczyste śniadanie. Na stole wielkanocnym znaleźć można podobnie jak w Polsce jajka, kielbasę i tradycyjny sernik. Po posiłku dzieci udają się na poszukiwania pisanek, zajaczków z czekolady i innych słodczy, które wcześniej zostały ukryte w domu i ogrodzie. Poniedziałek jest dniem odpoczynku, odwiedzania rodziny i znajomych. Charakterystyczną ozdobą niemieckich stołów świątecznych jest tzw. bukiet wielkanocny – zielone gałązki przybierane są wydmuszkami i wkładane do wazonów.

UKRAINA

Mieszkańcy Ukrainy są w zdecydowanej większości wyznawcami Prawosławia. Wielkanoc jest tu zatem obchodzona według kalendarza juliańskiego (czasem przypada w tym samym czasie co w Kościele Katolickim, czasem jest tydzień lub nawet pięć tygodni później). Podobnie jak my, tydzień przed świętami Ukraińcy udają się do kościoła w celu poświęcenia ozdobionych gałązek, lecz w ich przypadku jest to wierzba. Wielki Tydzień jest na Ukrainie czasem duchowego oczyszczenia i odrodzenia. Na wielkanocnym stole nie może zabraknąć paski. Jest to tradycyjny słodki chleb, symbol Ciała Pańskiego. Jego głównymi składnikami są: mąka, mleko, cukier i drożdże. Są oczywiście także pisanki, które na Ukrainie wręcza się również jako prezent lub... znak miłości.

SŁOWACJA

Na Słowacji Wielkanoc obchodzona jest prawie tak hucznie, jak w Polsce. Dawniej przez cały Wielki Tydzień przygotowywano dom i na wsiach zwierzęta do nadejścia Wielkanocy. W Niedzielę na Słowacji do kościoła przynosi się koszyczki z potrawami do poświęcenia, w których znajdują się ciastka, chleb i obficie zdobione pisanki. W Poniedziałek Wielkanocny Słowacy również oblewają się wodą, ale też wymyślono inną formę uprzykrzania życia dziewczętom czyli „śibaćiek” - bicie różgami dla zdrowia. W tradycji smagnięta różgą lub oblana wodą panna, chłopca obdarowywała z uśmiechem domowymi wypiekami i pisankami.

LITWA

Wśród tradycji i obyczajów na Litwie nie brakuje tych, które są charakterystyczne tylko dla tego kraju. Jednak mieszkańcy Litwy, podobnie jak my, pierwszy dzień świąt rozpoczynają od mszy rezurekcyjnej, po której spotykają się ze swoimi rodzinami i wspólnie spożywają uroczyste śniadanie. Ciekawym obyczajem jest zabawa nazywana przez Polaków z Wileńszczyzny "kaczaniem jaj" co oznacza toczenie jajek z górki, jeśli drugie dogoni i trafia pierwsze, to ta osoba wygrywa zabawę. Na wielkanocnym stole najczęściej dominują własnoręcznie przygotowane smakołyki takie, jak pieczone i duszone mięsa, często podawane w galarecie. Oprócz bab wielkanocnych dominują różne ciasta takie jak pascha czy mazurek. Często podawany jest "stulistkowiec", tatarskie ciasto z makiem. Poniedziałek wielkanocny na Litwie jest dniem wolnym od pracy. Tradycja śmigusa-dyngusa nie jest znana mieszkańcom tego kraju. Jedynie na Wileńszczyźnie niektórzy znają ten zwyczaj i oblewają się wodą.

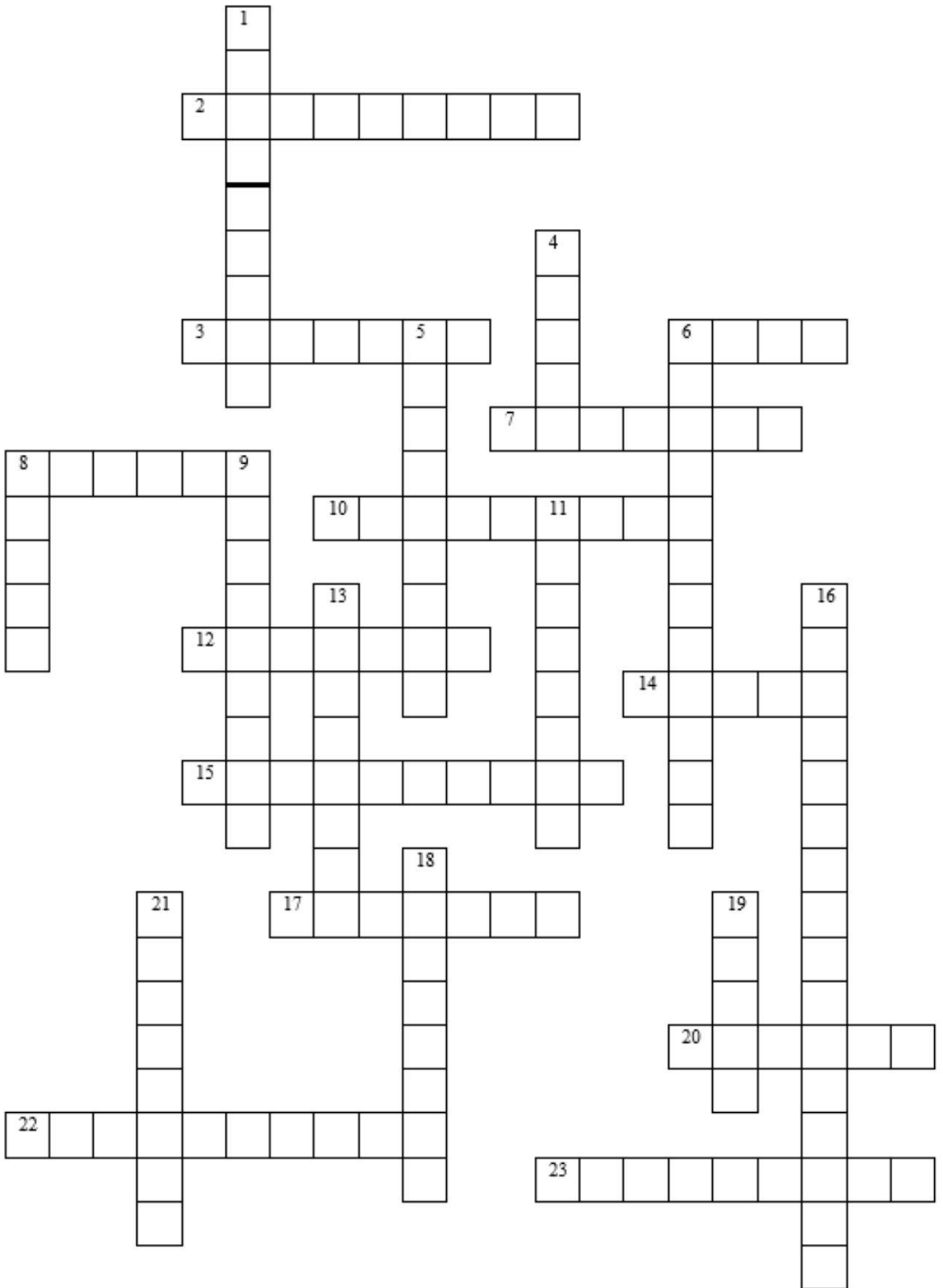
WYKREŚLANKA

P	I	W	O	N	I	A	L	I	Ż	O	N	K	I	L
Z	A	P	A	Z	A	L	I	A	Y	L	K	A	L	N
U	P	I	R	C	L	R	L	Y	X	L	A	T	P	O
F	R	E	Z	J	A	M	I	K	F	I	S	T	R	Z
R	Ó	R	W	A	N	I	A	R	O	G	T	R	Z	N
Ó	Ż	W	E	G	A	R	N	E	R	I	E	S	E	A
R	A	I	K	K	R	O	K	U	S	W	R	O	B	G
O	K	O	L	I	C	E	T	R	Y	G	N	T	I	I
H	I	S	T	O	Y	S	E	R	C	E	J	A	Ś	E
O	G	N	B	E	Z	W	T	B	J	Ó	G	Ż	N	T
R	I	E	S	T	E	R	B	R	A	T	E	K	I	E
T	Z	K	R	A	W	A	T	S	M	A	R	T	E	K
E	A	G	U	L	C	H	U	M	D	A	B	E	G	U
N	W	Ó	T	U	L	I	P	A	N	Ż	E	Ż	F	A
S	I	D	R	A	U	A	W	R	U	I	R	D	Z	E
J	L	U	T	Y	U	C	H	O	W	U	S	A	D	Z
A	E	G	K	U	W	Y	K	O	N	W	A	L	I	A
K	C	H	M	A	G	N	O	L	I	A	R	I	D	Z
M	R	Z	Y	W	R	T	Ż	P	U	K	S	A	G	B
Ó	Ż	G	O	Ż	D	Z	I	K	W	E	G	K	O	G

Znajdź ukryte nazwy kwiatów.
Szukaj ich w **pionie** i w **poziomie**.

KROKUS	BEZ
NARCYZ	RÓŻA
FORSYCJA	HIACYNT
MAGNOLIA	ŻONKIL
KONWALIA	TULIPAN
ASTER	FREZJA
AZALIA	GERBER
ZAWILEC	NAGIETEK
BRATEK	GOŹDZIK
DALIA	PIWONIA
LILIA	HORTENSJA
PIERWIOSNEK	PRZEBIŚNIEG

KRZYŻÓWKA

Poziom:

2. Robimy to z pokarmami w sobotę Wielkanocną
3. Różnokolorowe jajka
6. Przed Wielkanocą – trwa 40 dni
7. Symbol Chrystusa Zmartwychwstałego – z chorągiewką
8. Dzień upamiętniający śmierć Chrystusa – Wielki...
10. Niedzielny posiłek, rozpoczynający świąteczny dzień
12. Zaczyna go Niedziela Palmowa – Wielki...
14. Jemy je w święta Wielkanocne w dużych ilościach
15. Msza z okazji uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego
17. Wielkanocne ciasto
20. Pora roku kojarzona z Wielkanocą
22. Miejsce, w którym triumfalnie witano Jezusa gałązkami palm
23. Jednolicie pomalowane jajko

Pion:

1. Co symbolizuje jajko w czasie Wielkanocy?
4. Ciasto, które wkładamy do święconki
5. To on daje prezenty na Wielkanoc
6. Lany, czyli drugi dzień świąt
8. Gałązka przystrojona kwiatami, która jest święcona w kościele
9. Do niego wkładamy święconkę
11. Wielkanocne zawołanie
13. W niej buszuje wielkanocny baranek
16. W czasie Wielkiej Nocy świętujemy.... Jezusa
18. Przyozdobimy nim koszyczek
19. Puchate „kotki” – kwiatostan wierzby
21. Droga... – podążał nią Jezus z krzyżem

ZNAJDŹ 13 RÓŻNIC

Print the world
SUPER
COLORING

GIMNASTYKA DLA UMYSŁU - SUDOKU

Gra polega na wypełnieniu planszy cyframi od 1 do 9 w ten sposób, aby w tym samym wierszu, w tej samej kolumnie, oraz w każdym sektorze 3×3 oznaczonym pogrubioną linią, znajdowała się tylko jedna taka sama cyfra. W żadnej kolumnie, wierszu, lub oznaczonym sektorze nie może powtórzyć się dwa razy ta sama cyfra.

4		7	9			5	6	
						3		2
6			2		4		9	
		1	3					
		9	7	2			5	1
				9				3
	3		4				8	
7					8		1	9
		8		6	2			

			2	6				
	4				3	5		
8		7				1		
		6			5	3		2
					9	4	7	
7			4		8			
		2						
1	8		3	7		2	4	9
			8	9		6		1

						2	1	8
	8						9	6
		6		4		7		
	2							9
8					6		3	
	6	3	4	9				7
		9				1	8	
			2			3		4
7	3			5		9	6	

ZAJĄC WIELKANOCNY Z SERWETKI

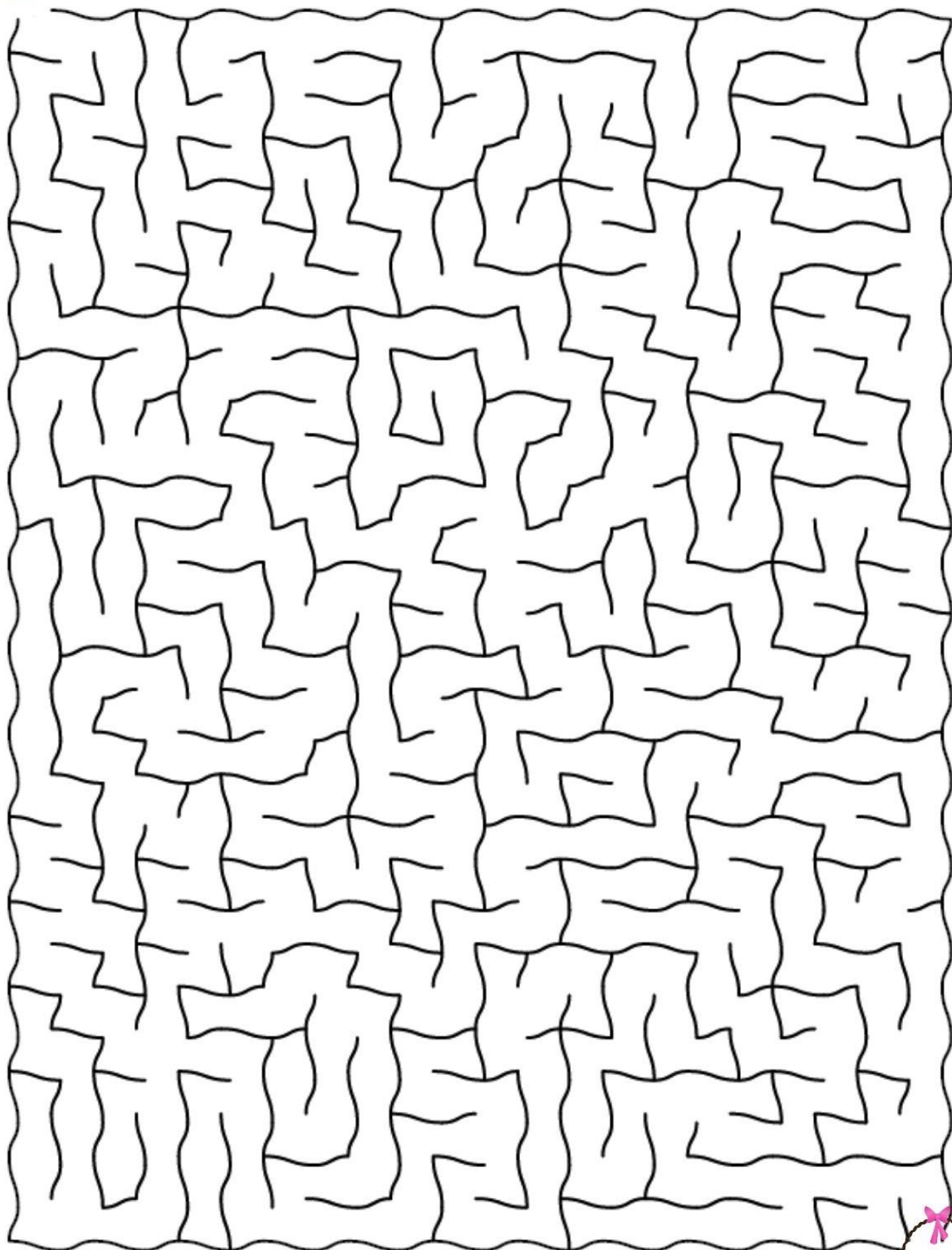

Wykonanie:

1. Do wykonania zajęcia wielkanocnego potrzebne będą serwetki w kształcie prostokąta. Oryginalnie serwetki są jednak kwadratowe, więc pierwsze, co robimy - rozkładamy serwetkę, ale tylko raz (wciąż pozostaje ona złożona fabrycznie na pół). Dzięki temu uzyskujemy kształt prostokąta.
2. Następnie składamy uzyskany kształt na jeszcze jeden węższy prostokąt.
3. Środek prostokąta mamy już oznaczony - serwetki były złożone w kwadrat i jedna z linii go wyznaczających pozostała na środku naszego prostokąta. Teraz składamy serwetkę do środka, jak papierkowy samolot: zaginamy oba końce serwetki - prawy i lewy - do środka.
4. Kolejny etap to znowu zagięcie do środka - tym razem dolnych, zewnętrznych rogów serwetki. Gdy wykonamy tę czynność, ponownie uzyskamy kwadratowy kształt serwetki.
5. Następnie trzeba wykonać kształt latawca - dwa dolne, nowo powstałe boki zaginamy do środka.
6. Całość obracamy na drugą stronę. Górny róg zginamy do dołu. Dwa ostre rogi na dole są uszami zajęcia. Należy więc obrócić serwetkę o 180 stopni, aby uszy były na górze.
7. Dolne rogi podwijamy pod spód (jakbyśmy chcieli owinać je wokół czegoś) i wkładamy jeden róg w zakładkę drugiego. Gotowe!

WIELKANOCNY LABIRYNT

Zaprowadź pisanki do koszyka

Z okazji Świąt Wielkanocnych
cała redakcja
„Codziennika FDR”,
a także wszyscy pracownicy
DOSL Śródmieście
życzą Państwu smacznych,
zdrowych i spokojnych świąt
oraz czasu spędzonego
w najbliższym gronie
i w rodzinnej atmosferze.

Projekt pn. „Częstochowa silna dzielnicami” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

DO ZOBACZENIA!

Al. Kościuszki 13

42-202 Częstochowa

tel.: 663 750 534

DOSŁ ŚRÓDMIEŚCIE

 FDR
FUNDACJA DLA ROZWOJU

